

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Duminea, Fieca una data pe septimana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe $\frac{1}{4}$ 3 fl v.a. Tisri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 40 doidecari, or 3 galbini mon. suna'oria. Se prenumera la postale c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 80 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 86.

Braslovu, 9 Nov. 28 Oct. 1864.

Anulu XXVII.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Nrulu 29017 1864.

PUBLICATIUNE.

In lea' a lui Martie se va face o intregire adua de armata, la care sunt chiamati toti tenerii nascuti in anii 1844, 1843, 1842, 1841 si 1840.

Dia' a, in care se va incepe conscrierea in comase pentru oblegatii de a milita, se va face pretutindené mai inainte cunoscuta de catra deregatoriile locali.

Acei teneri dara, carii se afla in unele din acestea cinci clase, se se ingrijésca de tempuriu cá se se conscria in registrele comunale, ca-ci la din contr'a voru veni in periclu de a fi chiamati in anii urmatori si inolati candu le va fi servitiulu militare cu multu mai ingreunatoriu.

Care cugeta ca are o pretensiune legale de eliberare se 'si procure inca de timpuriu documentele cerute, si se le inmanue in terminu prefiptu si eventualu se le intregésca dupa instructiunea data loru de catra judii tractuali, inspectorii, duloni si comisarii magistratuali, pentru-ca reclamatiunile defeptose si tardie nu se voru mai respecta.

Blanchetele tiparite prescise pentru testimoniile si informatiunile parochiali despre familii se voru capata dela judii tractuali indigeni, inspectorii, dulonii si comisarii magistratuali bucat'a cu 5 cr. v. a., carii totodata sunt obligati a sta intru ajutoriu reclamantiloru spre asi instrua' dupa cerintie petitiunile loru.

Si acei'a carii se tienu de a 2-a séu de un'a mai inalta din cele cinci clase prochiamate, si care presentanduse odata séu de mai multe ori, s'au dechiaratu de liberi dupa lege s'au de neapti, séu implininduse numerulu contingentului s'au dimisu cá supernumerari, trebue se'si repetiésca reclamatiunile pentru eliberare, séu se vina la asentare, ca-ci la din contra 'si voru pierde pretensiunile, se voru prinde si asentá, pentru-ca tote eliberarile au valóre numai pe tempulu acelei intregire de armata pentru care s'au datu.

Dupa-ce consemnarile comunale s'au finitu si spre substernerea reclamatiuniloru si cereriloru de eliberare s'au afitu in locu publicu, seu s'au cetitu; e iertatu fia cui a cautá in ele si asi face reflexiunile sale in contr'a, séu asi inaintá cererea de eliberare.

Déca acele acolo nu se voru considera, le va poté asterne comisiunei miste de eliberare si de acolo a reourge in terminu de 14 dile la guvernulu regescu.

Acel'a care e chiamatu la asentare si fora de a se poté escusa' de ajunsu nu se infaciosiadia, ba neei nú reclamédia, se va considera si pedepsi cá fugariu, si care i va sta in ajutoriu, cá convinovatu.

Acel'a care va prinde unu fugariu primesce dela statu 24 fl. v. a. carii inse se voru rebonifca' din proprietatea obligatului de a milita si a compliciloru lui.

Care voliesce a se eliberá prin depunerea tacs'e de 1200 fl. v. a., trebue se incunoscintiedie deregatori'a asia de tempuriu, cá dupa resolutiunea priimita se póta solvi sum'a numita in cas'a perceptorale c. r. pana nu si au inceputu lucrarea comisiunea mista de eliberare in cerculu respectivu, cá asia se póta arata' comislunci certificatul dela casa.

Sabii in 15 Octobre 1864

1-3

Dela guvernulu regiu transilvanu.

Dela diet'a Transilvaniei.

Siedinti'a 106 tienuta in 27 Sept. 1864 sub presiedinti'a dlui v.-presied. Alduleanu. (Capetu).

Mog'a: Inalta casa! Déca a consideratu cineva vorbirile de astadi, s'a potutu convinge, ca noi a-ci suntemu in dóue tabere, — adeca, ca deputatii de o natiune sunt in contr'a deputatiloru de ceealalta natiune. De a-ci ar' trage cineva acea nedrépta consecintia, ca deputatii din stang'a ar' fi pentru acea, cá propunerea comitetului la aline'a acést'a se se lase a fora, si se se faca repartirea dupa cercuri, ér' nu dupa comune, — pre candu deputatii din centru ar' voi, cá repartirea se se temple dupa comune. —

Domniloru! Dóue recrutatiuni le-am petrecutu cá referinte gub. S'a templatu de a venitu intr'o gazeta din celea mai latite ale Austriei, in „Presse,” o invinuire, ca in Transilanvi'a s'ar' face mari abusuri prin aceea, cá ómenii depre sub pólele muntiloru, a própe de Moldov'a si Romani'a, trecu dincolo, — si in loculu loru se inoléza teneri de alte natiunalitati, si in specie sasi. Acést'a a adusu pre in. gub. r. la acea stare, catu a fostu silitu a statori numerulu acelor'a, carii sunt in armata cá substituti din partea Transilvaniei. Statorindu-se numerulu acelor'a in a. 1862, s'a aflatu, cumca au fostu 42, dintre cari 26 romani, 8-10 unguri, 5-6 sasi si 2 tiegani. — Resultatulu acést'a s'a aretatu deregatoriiloru mai inalte spre acea, cá se se dovedésca din partea guberniului, cum-ca prin ferirea aceea celelalte natiunalitati nu sunt apasate. — Si din numerulu acést'a, eu socotescu, gubernulu s'a convinsu, cá nu sunt apasate, fiendu-ca proportiunea natiunalitatiloru din Transilvani'a corespunde proportiunei substitutiloru intru totu. Asia dara nu este a-ci verb'a de parerea unei natiunalitati in contr'a celeilalte, ca dóra deputatii de natiunalitatea romana ar' voi se-si apare pre poporulu séu in contr'a deputatiloru natiunei sasesci. A-ci este verb'a despre posibilitatea aceea, cá se se póta impleni contingentulu impartitu pre tíera.

De s'a templatu aceea ce dice' dlu Dr. Teutsch, ca in Agnit'a s'au datu in mai multi ani toti tenerii, carii s'au aflatu apti de servitiulu militariu, acést'a s'a templatu din acea cauza, ca celelalte comune póte in anii acelia nu au fostu in stare de a numerá teneri apti de servitiulu militariu, si ascriu acést'a si impregiurarei aceleia, ca dóra in comun'a acea a dlui Dr. Teutsch a fostu tenerimea mai bine pastrata spre servitiulu militariu. (Haritate!). —

De se ar' intemplá, (ceea ce se póte) cá unii séu altii, de altumentrea apti spre servitiulu militariu, prin lucruri artificióse se se faca neapti, legea pentru intregirea armatei a ingrigitu si pentru acesti ómeni dicundu, ca aceia sunt de a se pedepsi dupa legile criminali.

Eu me intorcu acum la unu altu cercu de recrutare, adeca la cerculu Bistristiei, care in 2 ani a remasu in restantia cu 69 de fetiori — si in altu anu totu asia. Ce este aici caus'a, unde sunt numai teneri de natiunalitatea, de care se tiene centrulu? — Guvernulu cá se se informemie despre acést'a a cerutu listele de conscriere si a vediatu, ca nu sunt ómeni apti pentru servitiulu militariu. Ce este caus'a? póte ca ómenii acelia nu sunt asia sanatosi precum sunt celi din Agnit'a dlui Dr. Teutsch. —

Contingentulu acela inse, care este de vreo 85 de mii fetiori se imparte pre tota tíer'a. — si de nu ésa intr'unu anu trebue se iésa intr'altulu; de aru cresce restantie acelea comunelor, eu socotescu, ca comunele, cari nu sunt in stare de a 'si dá contingentulu seu in doi séu in 3 ani, cu anevoia voru poté dá contingentulu in anii urmatori, (bravo!); si cum le aru poté sili tíer'a se 'si implinésce contingentulu? Eu socotescu, ca numai asia, déca aru trage depre fiacare comuna cu esecutiune tacs'a de un'a miie dóue sute de fiorini v.

a. multiplicata cu numărul indivizilor de asentare, cu cari au ramas in restantia.

Acést'a socotescu, ca ar' fi cu totul nedereptu. Ar' fi nedereptu, cá pre cerculu Bistritiei se puni pre totu anulu de 69 de ori 1200 de fl. v. a.

De acea eu nu potu partini principiulu pusu de comisiune in punctulu 1.

Repartitiunea in Transilvani'a in anii acelia, in cari am fostu eu referentu militariu, s'au facutu dupa numărulu teneriloru oblegati in clasa I. si a II. Repartitiunea acést'a o a facutu guvernulu cu cea mai mare scumpatate, dupa ce 'si au datu tóte jurisdictiunile contingentulu conscrisu din cl. I. si a II. si eu socotescu, ca déca celi obligati sunt siliti a se presentá intr'o suma concretales si se presentéza intr'o suma concretales, si déca acelia tragu sórte si sórtea a lovitu pre celi din Agnit'a si nu au lovitu pre altii, acést'a e lucrulu sortiei, care nu se póte face altumentrea.

Inca unu argumentu dloru, care socotescu ca ar' poté se sierbésca pentru celea aduse inainte. Cunoscutu este dloru, ca aceli ómeni, cari sunt reprezentanti in centru sunt intr'o stare mai buna, de catu acelia, pre carii i reprezentamu noi in stang'a (o ho! centru). Sunt de arendulu mai avuti! Eu dicu dara, ca déca se intempla abusuri, atunci mai multe mediulóce au acelia de a se eliberá, cari au mai multu, decatu acelia, cari au mai pucinu, cari sunt mai seraci. — Eu inse credu, ca abuserile acestea se voru stirpi atunci numai, candu va veni in lucrare viéti'a municipale. Atunci municipale si submunicipiale voru insusi privighiá, cá asemenea abusuri se nu se intemple.

Parerea mea dara este, ca deocamdata potemu remané pre lunga acea lege, ce o avemu actu, ad. cá se se faca impartirea dupa cercuri si nu dupa comune.

Au mai cercatu guvernulu inca unu lucru cu comunele, ai caroru teneri au absentatu dela asentare: au pusu contingentulu pre 3, pre 2 seu si numai pre un'a comuna; inse rezultatulu totu acel'a a fostu.

De acea eu socotescu, ca inalt'a casa ar' face bine, déca ar' lasá p. 1, cu totul afara (bravo! stang'a). Desbaterea generale se incheia.

Haupt 'si retrace propunerea s'a cea d'antaiu si o modifica in tipulu urmatoriu: „Ar' fi cá darea de recruta dupa comune se se aduca in consonantia cu cea dupa cercuri.“

V.-pres. Alduleanu: „Propunerea acést'a, de si nu póte fi obiectu alu desbaterii, pentru-ca desbaterea s'a incheiatu; totusi trebuie se vina la intrebarea de sprigionire, cá se sciu, ca póte se vina la intrebarea de primire séu ba? ca-ci la intrebarea de primire numai acelea propuneri potu veni, cari s'au sprigionitu. Me rogu dara, cá aceli domni, cari voliescu a sprigionire propunerea dlui dep. Haupt se benevoliesca a se sculá.“ Se sprigionescé si siedinti'a se incheia.

Siedinti'a din 30 Sept. a pusu capetu desbaterii asupra representatiunii pentru usiurarea la recrutatia, fiindu-ca la propunerea d. Rannichers'a primitu mai incolo tóta representatiunea en blocu, (vedi in numărulu Gazetei 77). Mai adaugemu anca aici, ca se ceti in siedinti'a acésta si art. de lege privitoriu la sanctionarea si publicarea articuliloru dietale, venitu sanctionatu, si se primi cu repetite vivate.

Siedinti'a din 1 Octobree avú la ordinea dilei §. 10, 12 si 13, ce remaesera nedebatuti din ordinea dietale.

Obert recomanda primirea loru dupa proiectulu minoritatii, care cere 52 de reprezentanti pentru orasie ad. mai multu cu 3 de catu proiectulu regimului si mai a 3-a parte din tóta reprezentanti'a Ardealului. Acésta o motivésca din punctulu insemnatati comerciiului si a industriei. Desapróba representarea d'inainte de 1848, candu in an. 1841—2 diet'a numerá 245 de nobili si numai 65 de deputati dintre orasieni. Mai aduce si esemplulu Angliei, care are orasiele sale reprezentate prin 400 deputati, pe candu celea 114 prefecturi sunt reprezentate numai prin 252 deputati. (Va urmá.)

Multu onorata redactiune! De vreme ce „Kolosvári Küzlöny“ in Nr. séu 125 din 22 Octobree a. c. mi a respinsu unu respunsu alu meu cu datu din 18 Oct., ce l'am fostu tramisu cá o combatere spre publicare asupr'a unui articlu — esitu in aceeași fóia Nr. 121 din 13 Oct. — datu de unu corespondente din Sz.-Udvarhely; — pre lenga delaturarea § 20 alu legei de presa din 27 Maiu 1852 si din cause nesciute si netemeinice nu au volitu alu publica — de una parte, — eara de alta fiindu-ca densulu din motive numai de elu cunoscutu, traindu paremise in acea vanitate, ca dóra eu me voi lasa a fi de dreptulu meu positivu numai asia dupa placulu dsale escludatu, mi iéu indresnéla a me ruga, se bine voliesca on. redactiune acestu aici alaturatu respunsu prin colónele celei mei curundu esitórie onorate fóie a Gazetei Transilvaniei cu acea adaugere alu publica *) ca de si:

1) Fórté paucinu me genésca acea, — cumca „Kol. K.“ mi a denegatu defendarea caracterului, de care nime nu are dreptu a se atinge, pana candu nu voi fi sententiatu pe calea disciplinaria, — mai repetiescu si aici — ca cercetarea mea devine chiaru din asemené insinuatiuni diurnalistice, aduse de proselitii politiciii lui „Korunk“ si K. Közl.“ — alu carui resultatu totusi anevoie va esi dupa placulu si asceptarea loru, pana candu esista lege positiva, pe oare densii a o delatura — cu greu voru fi in stare.

2) Catu de lungi si de care soiu ar' avé se fia atari respunsuri — nu hotaresce numitulu § — si „K. Közl.“ nu avea prin urmare alta de a face, de oatu se publice respunsulu tramisu, — dar' nu asia cum au facutu „Korunk“ schimosindu si muchilarindu sensulu respunsului (acésta in Nr. seu 125 din 15 Oct.) fideliter cum este, si mai pe urma de asi pofti tacsapentru mai multe renduri de inseratiune.

3) Dupa-ce nu me potu invinovati, ca dóra asi fi comisu in contra decorului prosei óre care necuviintia scripturistica — de una parte, — eara de alta declarandume, ca nu am volitu a primi indreptare la ordine dela „Kol. Közl.“ imi incredeintiezu cu mangaiare numitulu respunsu in manele onoratului publicu cetitoriu spre bine voitóri'a judecare, cu acea sperare, ca vechiulu proverbu „in adeveru nu su rele póme acelea, pe oare le manca vespíi“ nu va fi vreunu ce necunoscutu.

Csik-Somlyó in 31 Oct. 1864.

Adam de Szabó m. p.

Respunsu lui „Kolosvári Közlöny“.

Tooma eri am espedatu redactiunei lui „Korunk“ unu micuti respunsu cu scopu de a indrepta pe corespondentele din Csik la ordine, — precum si pentru orientarea on. publicu cetitoriu in privinti'a cauzei mele.

Astadi imi dete unu amicu fóia numita „Kol. Közl.“ Nr. 121 din 13 Oct. a. c., pe care in viati'a mea acuma a 3 óra o cetiiu, si vediu din densa, ca acuma si confraterulu dela Sz.-Udvarhely si au intinsu atentiunea s'a asupr'a persónei mele, la care déca asi pleca ex associatione idearum, ar' trebui se credu, cumca unu sociu — cu altulu; adeca: cela din scaunulu Odorheului — cu acela din scaunulu Ciucului s'au aliatu spre atacarea si suspiciunea persónei mele pe calea presei intru tóta privinti'a, — fiindu-oa ambii sunt afumati cu una si aceiasa temaia politica, ca-ce pre care cale vreesce unulu asi areta aurulu, pre aceea se straduesce si celalaltu asi ajunge scopulu, — care nu sta in altu-ceva, de catu pre mine prin — a loru — difamare a me suspa — si din locuintiami stationare a me departa.

Inse eu de tóte acestea barfele nu am neci cea mai pucina cauza de a me teme pana ce esista lege positiva; — de si politiciii mei antagonisti si precipitanti corespondinti — cá nescce partisani de ai lui loru in floru — care incordandusi tóte puterile, se siliescu a proba si intrebuintia tóte mediulócele draconice, spre a puté scóte cumva din nenorocirea familie mele unu capitalu politicu, — care apoi prefacundulu in insinuatiune diurnalistica — si asia pe asta cale a pasi in contr'a mea sub mantaua anonimitatei celei intunecóse, — a me ataca; — facundu pe tóta lumea a crede, ca dupa dicea lui Cicero: „novum crimen et ante hoc tempus inusitatum“ s'a intemplatu intru adeveru in Csik-Somlyó, pe care traditia celora-ce se bucura de dauna altuia — dupa Virgilu: „Fama malum, quo non aliud velocius ullum, Mobilitate viget viresque acquirit eundo“ — o redica la marimea de Uriesiu.

*) Cá la unu prenumerantu o faoemu, cu tóta strimtórea colóneloru. —

De altmintrea fi incredintiatu dle corespondinte, ca de si p. t. scaunu judecatorescu de acolo, manipulésa pe calea delegatiei, caus'a acésta cu stricteti'a cca mai nemarginita, si asta cu atata mai cu sama, fiindu-oa standu procesulu unui ampioiatu de rangu mai inaltu — inainte, — se teme — oá nu cumva mane poimane se fia prin cineva acusat cu vreo lucrare indulgenta, — si au datu tóta stradani'a, — cá se póta aduce la careva adeveru faimele cele ou aripe artificioása slobodite din nouru; inse pre longa tóta incordarea puteriloru nu si au ajunsu scopulu, asia dara dle singuru vei vedé cum se voru implini disele marelui scrietoriu de fabule acomodate la caus'a mea „ignotos fallit, notis est derisui.“

Mai incolo am de a insemna si aceea — facundu si dlui corespondinte cunoscutu, cumca eu in sensulu § 12 alu legei din 1791 reinviata prin diplom'a din 20 Oct. — nu sum c. r., ci numai simpliciter — de si provisorie dela continuarea oficiulu suspendatu — administratóre alu scaunulu Csik, si cu locinti'a in corterulu obicinuitu — fiindu-ca in privinti'a schimbarsi quartierulu nu mi s'au ordinaru din partea inaltulu regimu nemica; — dara déca chiaru tiaru implini vóia escelsulu guberniu cu asia ceva, credeme dle corespondentu — ca si atunci imi sta in Sz.-Udvárhely una casutia spre dispunere, candu apoi nu mi ar' mai face neci o trebuintia localitatile comune ale Ciucului.

Mai incolo — nu numai credu, — dara pré bine sciú, ca multi ascépta cu multa incordare esirea la unu capetu a causei mele, care prin atatea podóbe maiestróse li s'au facutu intru atata de renumita si vestita; — dar' totusi numai in intiesulu celoru de mai 'nante, fiindca speresu a fi adeveritu din destulu, ca numi place cochetari'a politica, — si Iulianu apostata neci atunci nu asi poté fi, candu dupa Horatiu, prin poterile totalitatei asi fi pisatu in pulbere.

Nu am cauza de a frange lancea neci asupr'a lui Sor-sich Gustav, ca-ce au fostu de instrumentu periculosu in manele voitoriloru mei de bine, mai cu sama atunci — candu in clubulu loru celu permanentu din acestu tienutu — prin fabricarea unei scrisori de acuzare — mi s'au decretatu urgenta departare din postumi — si acestu planu prio densulu s'au dusu in sfirsitu; — priu care elu facunduse pentru calumnia culpaveru mai tardiu precum se povestese — in fapta s'au mai descarcatu si crim'a de insielatiuni etc. asupr'a lui; — dar' eu mai tare compatimescu in densulu pe omulu celu tineru si neespertu, care juoandu in manele moimei celei mai istétia — rol'a matiei — care dupa-ce si a friptu unghiele scotiendu castaniele din spuza — fú aruncata cu totulu, — asia in catu acuma pe acésta neci socii si neci confraterii precum se aude nulu cunoscu, de si acesta meru se provóca pe clubistii sei. Din tóte acestea dara -- nu va fi cu greu a se esplica, cum póte fi o cauza cá si a mea atata de interesanta si vestita, la care asemenandu dica'lui Gothe se adeverese: „Nie soll der Schein die Wirklichkeit erreichen, und wenn der Pudel tanzt, so muss der Dichter weichen.“

Csik-Somlyó in 18 Octombre 1864.

Adam de Szabó m. p.

Publicatiune

de concursu pentru unu opu istoricu, care se va premiá cu 100 de galbeni imperatesci.

In adunarea generale a Asociatiunei romane nationale din Aradu pentru cultur'a poporulu romanu, tienuta in 13/25 Octombre 1864, ds'a dlu comembru V. Babesiu a propusu precum urméza:

Pré santite dle episcopo, presiedinte!

Onorata adunare generale!

Inscarinatu de ilustr'a familia de Mocioni, ve rogu ca se-mi dati voi'a a ve face si a ve motiva — in numele si dupa planulu domniei sale dlui Andreiu de Mocioni — o propunere, despre carea 'mi place a crede, cumca va aflá unu viu resunetu in tóte animele, ce batu pentru desvoltarea si progresulu natiunei nóstre. —

Asociatiunea acést'a a nóstra, dloru, candu s'a urditu ea prin primii ei pré demni urditori, a avutu de a dreptulu in vedere precum scimu, unu scopu mai multu marginitu, localu; dar' aflandu-se ea inca in dorerile nascerei, sentiulu comunu, esprimat prin lipsea comuna si ajutat de man'a sórtei — o a generalisatu.

A fostu se fia o reuniune a fratiloru nostri din orasiulu si comitatulu Aradului, unu felu de casina séu societate de lectura, cá multe altele asemene, dar' impregiurarile au redicatu-o la insemnetate generale, cu unu destinu maretiu si

inaltu, facundu-o de factore alu inaintarei culturai nationale romane preste totu.

Deci dara, dloru, déca organismulu, statutele Asociatiunei nóstre au cevasi defepte, precum incepú a fi acést'a semtitu pretotindeni, — defeptele, scadiamintele acelea nu sunt de catu consecintiele naturale a le conceperei loru primitive, si cauta se ne adoperamu a le delatura oatu de curundu.

Ide'a s'a nascutu mica, surgintelele ce picurandu prorumpu din munte, carele inse de locu ce a resuflatu in lume, intempinatu de setea comune, numai de catu si-maresce cursulu, unde le devinu totu mai abundanti si se prefacu in riu si torinte; adese albi'a lui erá croita numai pentru unu riurelu. Antai'a adunare generala, dloru, ni a infatisiatu — dupa cum credu ca ni aducemu bine a minte, — tipulu tenerului torinte, cu o apa manósa, cristalina, portandu si nutrindu in senulu seu multe frumóse sperantie a le natiunei.

Daca pana acum din aceste sperantie, pré pucine si in pré mica mesur'a s'au realizatu, — daca ap'a riului nostru — in locu de a totu cresce si a fructificá vaile si campiele, si a pune in miscare spiritele si a desfatá animele -- ea a totu scadiutu, standu adese ori aprópe de a secá, — caus'a, trist'a causa cu totii o cunóscemu: catra secet'a morale si spirituale de pana a-ci, s'a insocitu o seceta naturale infricosiata, carea a facutu se amortiesca tóta activitatea si tendinti'a omenésca mai inalta. — Se multumimu ceriului, ca ni-a scapatu cu viétia acestu frumosu institutu de acea infricosiata seceta!

Inse dloru, pe longa tóta mangaiarea nóstra, nu potemu a nu observá si senti, cumca -- am remasu inderetu, si daca am vre se fimu riguros, am poté dice ca — am perdutu unu anu intregu si mai bine din viétia asociatiunei nóstre. Multu tempu acestu-a, dloru, candu recugetamu, catu de scumpu este tempulu pentru noi, pentru o natiune de seclii scapatata, de seclii leganata in letargiculu somnu alu nepasarei si nesciintiei; candu consideramu si calculamu: catu avemu se facemu noi romanii pentru-ca se le ajungemu pre celelalte popóre ce de multu au apucatu inainte ne pre calea culturai si a progresului!

Deci dloru, in astufelu de impregiurari, se 'ntielege de sene, cumca e de neaperata imperativa trebuintia, ca — de locu, fara tóta amanarea se incepemu, se ni desvoltamu si incordamu tóte poterile — unulu cate unulu si toti la olalta — spre a suplini aceea, cu catu de unu anu si diumetate amu remasu inderetu.

Spre scopulu acestu-a, — incrediendu-se domni'a S'a dlu de M. deplinu, cumca zelulu celu cunoscutu si plecarea spre sacrificie a poporulu nostru peste totu si invetiatiiloru lui specialminte, nu va lasá neci un'a dintre frumósele teme comune si nemidilocite a le Asociatiunei nóstre nerespeptate si neinaintate, — din parte-si cu intentiunea de a ridicá si intemeiá védi'a Asociatiunei nóstre amesurat inaltulu ei destinu, si totudeodata de a dá unu impulsu si nutrimentu spiriteloru celoru insetate de studie natiunali, si peste totu de a aduce intr'unu sboru mai repede si mai potinte si curagiosu sentiementele si tendintiele natiunale, radimatu pre § 1 lit. d) din statute, — se afla indemnatu a se apucá de o tema ceva-si mai straordinaria si mai inalta, carea de multu tempu i s'a nascutu in sufletu, de multu tempu i ocupa spiritulu, si pentru carea de multu ascepta o ocaziune potrivita.

Onorata adunare! Scopulu celu adeveratu, principalu si finalu alu Asociatiunei nóstre — dupa cum trebue se lu cuprindemu noi acelu cu mintea si cu anim'a, si dupa cum se póte elu deduce si din esinti'a statuteloru nóstre — e, si cauta se fia:

„desceptarea poporulu romanu din somnulu nesciintiei si alu nepasarei;

„desceptarea, inaintarea si cultivarea sentiului moralu si natiunale la poporulu nostru;

„desceptarea, si punerea in lucrare, si conducerea poteriloru lui spirituali,“ — tóte aceste spre scopulu supremu alu umanitatei, spre **civilisatiune**, adeca spre ajungerea si asecurarea prosperitatei lui morale si materiale.

Procesulu, lupt'a pentru acestu scopu, credu ca nime nu sé mai indoiesce, cumca a inceputu; acestu procesu, acésta lupta decurge la noi, precum bine scimu si sentimu — in tóte sferile vietiei publice — de diecenii, si din di in di totu mai seriosu si cu mai mare intensivitate. — (Va urmá).

Cronica esterna.

ROMANIA. Bucuresci 5 Noembre. (Crisa sociala, orisa comerciala si finantiala). Citindu pucinele diurnale ro-

manesci cate au mai ramasu in viétia dela reinfintiarea legii de presa din 1860—1, citindu si 9—10 foi politice straine care se ocupa dia candu in candu cu afacerile patriei nóstre, ar' crede cineva la antei'a privire, ca si a facutu o idea obhara destulu despre cursulu evenimentelor din Principatele romanesce; acela inse care urmaresce lucrurile cu luare aminte aici la faci'a locului, se convinge prea usioru, cumca din foi publice nu mai poti afla adeverat'a stare a lucrurilor. In-laintrulu tierii unii publicisti nu potu scapa de patim'a loru de a face totu numai politica mare, eara altii sunt cu totulu unilaterali, ei se ocupa numai cu cestiunile loru de predilectiune, eara pe altele de care póte fi ca publicului ei pasa in tóta privinti'a, le delatura, le dau uitarii cu totulu. In foile straine vedi mai totu corespundintie respiratóre de ura si urgia asupr'a regimului, inemice la orice mesuri ale lui bune, rele, fara diferintia.

Se vedemu inse ce dice publiculu competinte in conversatiuni private. Mai antaiu de tóte avemu a insemna, ca inca n'am auditu pe neci unu moldavo-romanu mai luminatu si cunoscutu de caracteru onestu, care se 'si fia descoperitu parerea de reu séu pentru trantirea opusetiunii, séu pentru spargerea adunarii legislative de mai 'nainte; toti cei buni condamna portarea si a uneia si a cesteilalte. Opusetiunea democratica, dicu unii, s'a jucatu cu foculu, adica cu ideile republicane si socialstice, pana candu aceleasi ii arsera pe ei insii, eara camer'a tientindu a departa pe dlu, fara a'i poté imputa cu dreptu cuventu calcare de legi si portare despotica, ii dete acelu'i'a, éresi-cum ea insasi, dreptulu de a se apara si sustiené pe sinesi prin mesuri absolutistice asia, precum amu veditu si in alte staturi urmandu domnitorii atunci, candu insusi persón'a loru este in periculu. Mai in scurtu, o camera care in cursu de cinci ani a facutu atatu de pucinu, eara de alta parte a discreditatu in ochii Europei luminate insusirea de legislatori si organizatori a fruntasiloru natiunii, ba tocma si poterile ei pentru o viétia nationala si politica, n'ar' merita in ochii celoru cumpatati neoi macaru se 'i dica unu Ddiu se o erte.

Ceea ce se imputa inse si regimului mai greu este mai alesu, ca acesta nu ar' trebui se octroese pe cale absolutica atatea legi, despre care in cele din urma nu se póte dice ca se facu cu consimtiementulu natiunii. Este adeveratu ca su fragiulu nationalu din vér'a trecuta a coprinsu in sine unu frumosu votu de incredere pentru regimu, acelu votu inse se póte reduce numai la legile fundamentale prochiamate in Maiu, eara nu si la legi speciale, de care in lunile din urma au esitu in numeru insemnatoru. Ce e dreptu, aparatorii regimului de astadi voiescu a justifica portarea acésta a lui ou acea impregiurare, ca diplomati'a européna ce reside in Constantinopole, statorise in deplina invoire cu regimulu Portii otomane, pe candu Domnulu petrenea acolo lamuritu, cá Domnulu se nu mai publice neci unu felu de lege fara a conchiama o alta camera legislativa pe temeulu nóuei legi electorale, ca inse Domnulu a privitu acea opréla a diplomatiei cá unu atacu asupr'a suveranitatii din laintru a tierii, si ca tocma pentru aceea voiesce se arate, ca tier'a si natiunea incuviintiandu mesurile lui, indirecte va protesta in contr'a acelu amestecu alu diplomatiei si ii va arata, ca déca tier'a privise cu cea mai mare neplacere si ingrijare amesteoulu diplomatiei rusesce pana la a. 1848 si chiaru pana la 1853, totu asemenea se vede silita a respinge si amestuculu altoru diplomatii in ceea ce privesce afacerile din laintru.

(Va urmá).

— Atatu unu telegramu alu nostru, catu si „Buc.“ ne incredintiéza, ca alegerile consilielor judetiene au esitu catu se póte de nationale si guvernamentale. Principele a ordonatu creatiunea de acte de statu civilu si institutiunea casatorii civile.

Din Itali'a citimu in Telegrame, ca sientiele parlamentului s'au reinceputu, si elaboratulu comisiuniloru s'au referatu, fora alte incidintie. Propagand'a, ce o face comitetulu Venetianu aflatoriu in Turinu dinpreuna cu fugarii venetiani pentru actiune garibaldiano-mazzinistica, se ajuta si de min. Lanza, care pe facia condemna acestea apucaturi, pe candu pe dosu le dede din fonduri secrete pentru arme la 22.000 franci si „Allg. Z.“ scrie, ca intre regimu si comitetulu Venetianu se afla o deplina impreuna intielegere. Sciri din Turinu descoperu, ca planulu insurgentiloru din Venetia e, cá in tempulu ernei se se tiena in munti si de acolo esindu se

neodihnésca in totu chipulu pe austriaci; si „K. Z.“ crede, ca se calculésa si la misicarea insurectionara a Ungariei. —

Imperatulu Napoleonu s'a reintorsu la Parisu si Alecsandru a casa prin Berlinu, unde chiamá pe Bismark, cu buna séma spre ai reportá despre sucesulu visitei facute mai eri in Parisu. —

Binefaceri. Pentru beseric'a gr.or. din Dev'a au mai incursu, afara de cei publicati in Nrii „Gazetei Tr.“ de la dd. cetatiani romani din Sabiiu 40 fl., si anume dela d. Grigoriu Mateiu 4 fl., Antoniu Bechnitiu 8 fl., Dimitriu Popoviciu 4 fl., Georgiu Vladu 2 fl., Const. Bugarchi 3 fl., Stefanu Zacharia 2 fl., Petru Nedelcoviciu 2 fl., Georgiu N. Haggi 5 fl., Naum Nasto 2 fl., Petru Busiacu 1 fl., Ioanu Cearanu 2 fl., Dim. Burbea 1 fl., Georgiu Santeiu 1 fl., Mihailu Nasto 1 fl., V. Buda 2 fl. — dela dd. deputati Esc. S'a v.-pr. Lad. Popu 10 fl., Can. Negrutiu 5 fl., Adm. Buteanu 10 fl., Arch. Popasu 25 fl., jude r. Macelariu 40 fl., Prot. Hanni'a 10 fl., cons. gub. Bolog'a 10 fl., secr. gub. Serv. Popoviciu 8 fl., direct. de fabr. Baritiu 4 fl., cons. tabl. r. Mog'a 5 fl., jude r. Domzsa 10 fl., adm. Puscariu 2 fl., dir. scol. Dr. Vasiciu 1 fl., v.-presied. tabl. reg. Alduléanu 2 fl., can. Cipariu 5 fl., secr. gub. Vajd'a 2 fl.; — din Brasiovu: dela beseric'a s. Nicolae din Scheiu 50 fl., dd. Nicolau Padure 2 fl., Nic. Maiciuca 2 fl., Dan. Dumitru 2 fl., Nic. Voinescu 2 fl., Ioanu Manole 4 fl., Alecu Georgiu 4 fl., Nic. Catana 1 fl., direct. gimn. G. Munteanu 13 fl., Gr. R. Lecc'a 2 fl., — sum'a totala 266 fl., cari bani s'au si tramisu la curatoratulu besericescu din Dev'a.

Nr. 30781—1864.

CONCURSU.

La institutulu politechnicu c. r. din Vien'a au devenitu vacante unu stipendiu de 210 fl. pe anu aplacidutu din fundulu comerciale ardelescu, — spre conferirea stipendiului acestuia se scrie prin acest'a concursu, cu acelu adausu, ca competitorii cererile loru bine documentate sele substerna pana in 15 Decembre 1864 prin autoritatile competinti la acestu guvernulu accludiandu cereriloru sale si unu reversu, in puterea caruia se oblega, ca in casu ce ar' castiga acelu stipendiu dupa finiria cursului respectivu voru servi in Ardealu séu voru plati inde-reptu stipendiulu.

Sabiiu in 2 Noembre 1864.

1—3

Dela guvernulu regiu transilvanu.

Nr. 565—1864.

LICITATIUNE.

In 15 Noembre c. n., a. c. deminiatia la 9 óre, se va pertracta licitatiea minuenda in cancelari'a institutului smintitiloru de minte Transilvanu in Sabiiu, pentru asigurarea lemneloru de focu pe tempulu de iérna a anului 1864-5, adeca circa 300 de stanjini de lemne tari, circa 100 maji de paie de patu, circa 1500 de punti de olei pentru lampe, circa 400 de punti de saponu si circa 500 de punti de luminari.

Vitiorii a lifera de acestea articule au inca 'nainte de a se incepe licitatiea a depone 5 percente cá siguritate de invoire.

Ofertele timbrate subscrise cu numele propriu, cuprindiatóre de locuintia, numele si caracterulu, apoi cu pretulu unanimu in cifre si litere exprimatulu pentru fiacare articlu, si cu declaratiune, ca se voru supone pré bine cunoscuteloru conditiuni de contractare, sunt a se astérne prevediute cu unu vadiqmu de 10 procentu celu multu pana la 14 a lunei acesteia la 6 óre séra la directiunea institutului, pe care oferte inse, de din afara este apriatu a face cunoscutu, pentru care articule oferéda; pe ofertele ce voru ajunge mai tardiu si dupa terminulu defiptu, nu se va luá neci o consideratiune, si totu de odata se observéda, ca ace-lora, cari voru asterne ofertu, nu le este iertatu a licita si verbalu.

Conditiunile de licitatie se potu vedé in órele destinsse pentru servitiu in cancelari'a institutului.

Directiunea institutului smintitiloru de minte Transilvanu. —

Sabiiu in 2 Noembre 1864.

2—3

Cursurile la bursa in 7. Noembre 1864 sta asia :

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 58 cr. v.
Augsburg	—	—	116 „ 25 „
London	—	—	116 „ 75 „
Imprumutulu nationalu	—	—	81 „ — „
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	72 „ 25 „
Actiile bancului	—	—	784 „ — „
„ creditului	—	—	178 „ 60 „